

Stöd för inmatning

Driftstatistik 2024

Februari 2025

Detta dokument utgör stöd för inmatning av uppgifter i Svenskt Vattens driftundersökning i VASS, <https://www.vass-statistik.se/>.

Om ni önskar ladda ned Excelfil med samtliga frågedefinitioner som stöd vid inhämtning av uppgifter finns uppdaterad fil tillgänglig i VASS under flik [OM VASS](#).

Förändringar jämfört med i fjol

I år är det några nya frågor jämfört med fjolårets undersökning:

Fråga Bd108b, Antal fjärravlästa vattenmätare, har förtydligats. Svaret ska vara en delmängd av fråga Bd108a, Antal vattenmätare.

Fråga Ek110a är ny, Intäkter från VA-kollektivet. Svaret ska vara en delsumma av Ek110 (Total driftintäkt, dvs. omsättningen för hela VA-verksamheten) och avser intäkter från VA-kollektivet, från fasta och rörliga bruksavgifter.

För att Svenskt Vatten ska kunna lämna in statistik till Eureau har några frågor lagts till:

Bd330, Bräddpunkter kombinerat ledningsnät. Avser antalet bräddpunkter på kombinerat ledningsnät, inklusive bräddpunkter i pumpstationer.

Bd331, Bräddpunkter på separerat ledningsnät. Avser antalet bräddpunkter på separerat ledningsnät, inklusive bräddpunkter i pumpstationer.

Mi210, Övervakning av bräddpunkter på ledningsnät. Avser andelen bräddpunkter, kombinerade och separerade, vilka övervakas med nivågivare, sensorer eller annan teknisk utrustning.

Tillfälliga frågor:

Ex001 – Ex004 Hydrauliska modeller för vattenledningsnät, separerat spillvattenledningsnät, kombinerat ledningsnät och dagvattenledningsnät. Ange ungefär hur stor av respektive ledningsnät för vilken en hydraulisk modell har upprättats.

Besvara undersökningen

För att komma till sidan för aktuella undersökningar i VASS används knappen "Till undersökningarna" på startsidan, se markering i figur 2.

Figur 1. Aktuella undersökningar hittas via "Till undersökningarna" på startsidan.

Som vanligt avser alla frågorna i den driftundersökning som genomförs, föregående års data.

Allmänna rekommendationer

Om flera personer inom samma VA-organisation hjälps åt att lägga in uppgifter i undersökningen rekommenderas det att utse en person med övergripande ansvar, t. ex lokal systemansvarig (Lokal SA). Hen kan då fördela frågorna på olika personer, undersökningsansvariga (UA), och slutligen klarmarkera hela undersökningen.

För mer information om hur frågor fördelas mellan personer se dokument *Lathund för administration i VASS*, som finns tillgängligt i VASS under flik [OM VASS](#).

Frågor om inloggning, åtkomst etc. ställs i första hand till den person som är lokalt systemansvarig. Den som är lokalt systemansvarig kan hantera inloggning och behörigheter i VASS. Finns det frågor som inte kan lösas internt eller som rör själva undersökningen finns möjlighet att få hjälp genom att ta kontakt via vass@svensktvatten.se.

Vattenbalansen

Vattenbalansen är en viktig del i den årliga driftuppföljningen. Ur denna kommer de vattenförlustsiffror som ofta diskuteras. *En tillförlitlig vattenbalans gör att vi kan fokusera på de verkliga vattenförlusterna och inte på att förklara att en del av det som upplevs som förlust i verkligheten är en tillåten förbrukning som inte registrerats rätt.*

IWA:s vattenbalansmodell ligger till grund för de uppgifter som matas in i driftundersökningen. Använd tabellen nedan som stöd för att rapportera in en tillförlitlig vattenbalans.

Vb 107 Levererat vatten	Tillåten förbrukning	Vb 108 Debiterad tillåten förbrukning	Debiterad mätt förbrukning	Debiterat vatten
			Debiterad omätt förbrukning	
		Vb 113 Odebiterad tillåten förbrukning	Odebiterad mätt förbrukning	Odebiterat vatten
			Odebiterad omätt förbrukning	
	Vb 117 Vattenförlust	Skenbart läckage	Otillåten förbrukning	Odebiterat vatten
		Verkligt läckage	Utläckage kommunala ledningar	
			Utläckage servisledningar	

Det är viktigt att försöka uppskatta den *tillåtna mätta och omätta odebiterade förbrukningen* så att denna inte räknas som en vattenförlust. Vattenbalansen måste stämma, det vill säga Vb117 kan högst bli, i %: $(Vb107 - Vb108 - Vb113) / Vb107 * 100$.

Möjlighet att läsa in fjolårets värde (om data inte ändrats)

Om data inte ändrats är det möjligt att läsa in värden från fjolårets undersökning. För information om hur fjolårets värde läses in se dokument *Så här använder du VASS*, som finns tillgängligt i VASS under flik [OM VASS](#).

Er kvalitetssäkring av egna data är viktig

För att undvika felaktigheter i svarsdata sker löpande förbättringar med syfte att underlätta inmatningen. Svenskt Vatten har endast möjlighet att utföra kvalitetssäkring av data på övergripande nivå, vilket innebär att er kvalitetssäkring av egna data är viktig för att nyckeltalen ska bli så tillförlitliga som möjligt.

I samband med klarmarkeringen kommer först en flik med nyckeltal, både årets och fjolårets. Verkar något tokigt – ändra svarsdata så att det blir rimliga nyckeltal. Fjolårets kommentar (som alla kan se) syns nu i formuläret när man håller markören över fjolårets värde.

Svar på vanliga frågor vid inmatning

Hur skapar jag en användare i VASS?

Frågor om inloggning, åtkomst etc. ställs i första hand till den person som är lokalt systemansvarig. Den som är lokalt systemansvarig kan hantera inloggning och behörigheter i VASS. För dig som är lokalt systemansvarig finns information om hur användare skapas, behörigheter tilldelas mm. i dokument *Lathund för administration i VASS*, som finns tillgängligt i VASS under flik OM VASS.

Vad är skillnaden mellan Kommentarer till uppgiften och Egna anteckningar?

Kommentar till uppgiften kan ses av alla och sparas med det aktuella svaret. Tanken är att förklara något för andra, och att detta kan ändras år från år (därför sparas det inte). Men med hänsyn till önskemål är det nu möjligt att vid inmatning se fjolårets kommentar, när man håller markören över fjolårets värde i svarsformuläret.

Egna anteckningar sparas ihop med frågan till framtida undersökningar och kan bara ses av den egna kommunen. Här kan man lägga in hur man beräknat uppgiften mm.

Omfattar VASS Drift anläggningar som ägs av annan part?

VASS Drift ska omfatta de anläggningar som VA-verksamheten förvaltar och inte anläggningar som förvaltas av annan kommunal förvaltning eller Trafikverket. På samma sätt så ingår inte ledningsnäten i en gemensamhetsanläggning som förvaltas av t ex en bostadsrättsförening inte heller ledningar inom en fastighet.

Vad innebär personår?

Med personår avses här hur många personer som arbetat med en viss funktion under året. Två personer på heltid plus en projektanställd ett halvår motsvarar 2,5 personår.

Hur ska jag göra med personerna när vi har flera kommuner i vårt bolag?

För bolag med flera kommuner: Personalen i det flerägda bolaget fördelas ut på respektive kommun. Använd fördelningsnyckel om så finns eller fördela på kommunerna utifrån total budget i varje kommun.

Hur särskiljer man investering från reinvestering för ledningsnät?

Nyinvestering ska generellt avse utökning av ledningsnätet, dvs nya ledningsgravar. Reinvestering ska generellt avse omläggning/renovering av ledningar i befintliga ledningsgravar.

Definitionsfråga Bd400 och Bd401: Ska alla ledningstyper räknas med i värdet (serviser, anordning etc)?

Båda ska omfatta alla nylagda ledningar, dvs inte ledningar som ersätter en befintlig ledning. Serviser redovisas som antal servisanslutningar, dvs ingen ledningslängd. Brandposter redovisas som antal och anordningsledningens längd redovisas inte.

Hur kan man beräkna antalet personer som är anslutna till det allmänna vattenledningsnätet eller som är säsongboende?

Vi har svårt att ge ett entydigt svar på den frågan. Rådet är att ta kontakt med t.ex. planavdelningen, som kan ha statistik över hur många personer som bor i de områden som är anslutna till kommunalt VA. Ofta kan siffran vara densamma för vatten som för spill, men ibland kan det finnas områden som bara har kommunalt vatten (eller tvärtom). Försök göra en uppskattning, men se till att det inte är fler anslutna än antal boende i kommunen. Detsamma gäller för antalet säsongboende, försök göra en uppskattning över hur många som bara använder kommunalt VA vinter eller sommartid.